

שבת קודש, תשע"ב
פרשת תרומה
טז
עלון מס. 112

הגיליון יוצא לאור בסיוע
ידידנו הדגול
ר' אילן כהן צדק שיח'
להצלחתו בכל העניינים

בית ה'

נקודה למחשבה - עמונה ומאירה בפתיחה לפרשה

לתת ולקבל

איש עשיר עוזב את העולם ומוריש 19 סוסים עבור שלושה מיקיריו. לדבריו, חצי יקבל בנו, רבע הרופא, וחמישית המשרת. סיעור מוחות שוקד על פיצוח התרגיל המתמטי המסובך, אך לשווא. משלחת מיוחדת פוקדת את ביתו של מלומד מפורסם - והוא, מחליט לעשות סדר בבלגן באופן יצירתי למידי...

"ארבעה!", ענה הקהל במקהלה אחידה. נטל האיש ארבעה סוסים והגישם למשרת המסור.

עשרה סוסים לבן, חמשה לרופא וארבעה למשרת - זהו בדיוק המספר אותו ביקש להוריש האיש הנפטר.

הסוס היחיד שנותר עומד על מקומו היה של החכם. עם פתרון החידה לא נותר לו מה לעשות בכפר. הוא טיפס על גב הבהמה הגדולה והחל לשוב אל ביתו.

התושבים היו בהלם, הם לא האמינו למראה עיניהם איך תוך דקות ספורות הצליח המלומד לפצח את התעלומה שבה ייגעו טובי המוחות שבכפר - ימים ולילות. כמה אנשים זריזים דלקו אחרי החכם המתרחק - וביקשו ממנו לגלות את הסוד הנעלם.

"פשוט מאוד!", השיב להם, "בכל מאורע בחיים שאתם אמורים לקבל בו משהו ואתם מוצאים את עצמיכם נקלעים לפרשת דרכים. עליכם לתת קודם כל משהו משלכם, כך תוכלו לפתור את הספק המעיק שהטריד את מנוחתכם, ואפילו לקחת את אותו חפץ שנתתם לפני כן - בחזרה ככה תקבלו 'עודף'. ואם תאמצו את שיטת העל הגורסת: 'לתת שלא על מנת לקבל', הרי שיתכן מאוד שסללתם בכך 'כביש עוקף' לכל אותן תסבוכות שיקרו על דרכיכם. המשמעות: סביר להניח כי גישה מיוחדת זו, תמנע מכם בעתיד בעיות כאלו ואחרות."

בתנועת יד ידידותית בירך החכם את שומעי לקחו לשלום, והמשיך לרכוב חזרה אל כפרו...

" וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ - תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי."
המתבונן במילים החלוציות של פרשתנו - מוצא בהן על פניהן, כפילות לצד מספר תמיהות מתבקשות. נזכיר רק את הבולטת מכולם: אי הגדרת הפרויקט במונח הרלוונטי לכאורה: "ויתנו לי תרומה?" נראה, כי לפנינו פניה זו סטרית המיועדת כלפי שני זרמים, אנושיים מרכזיים המאפיינים את בני האדם: א. האינטרסנטיים,

בכפר נידח ששכן במזרח הרחוק - חי זקן אמיד. תחת בעלותו הייתה חווה קטנה לגידול סוסים מזנים משובחים. כשהגיע זמנו כדרך כל הארץ, ללכת מן העולם - כתב האיש צוואה בה הוריש את רכושו לשלושה אנשים: בנו היחיד, הרופא המקומי, ומשרתו הנאמן.

לאחר מותו נפתחה הצוואה - שהכילה דרישה לא פשוטה: "אני מוריש חצי מסוסיי לבני, רבע מהם יקבל רופא הכפר, וחמישית, משרתי האישי," כך נכתב שם בכתב יד רועד וחלש.

זקני הכפר, התחבטו בנידון קשות. הם לא הצליחו למצוא שום אפשרות כיצד ניתן ליישם את דברי המנוח ככתבם וכלשונם. הרי אין אפשר לחלק תשעה עשר בעלי חיים?! וכי יהרגו סוס אחד ויחלקו אותו לשניים? הצוואה הוגדרה, בינתיים, כחידה סתומה.

משלחת נכבדים שוגרה אל הכפר הסמוך שם התגורר חכם מפורסם. כשהגיעו לשם הציגו בפניו את הדילמה והוא ענה מיד: "אין בעיה! מחר, עם השחר, אגיע אליכם. תביאו את כל סוסי הנפטר אל מרכז הכפר!"

בבוקרו של יום הבא - עמדו תשעה עשר סוסים בשורה ארוכה בלב הכיכר המרכזית. המון אדם עמד כדי לראות איך ההתלבטות ששברה להם את הראש, נפתרה. החכם שנכח שם פנה כעת אל האנשים: "שימו לב איך אני עושה זאת!" אמר. הוא משך את רתמת סוסו שלו והעמידו בסוף הטור.

"כעת יש כאן עשרים סוסים. כמה זה חצי מעשרים?", שאל והקהל ענה כצפוי, "עשרה!" "אם כן, ייקח הבן עשרה סוסים מהם." מיד עשה הבן כדבריו. חלקה הראשון של הצוואה, התקיים. "היכן הרופא?", התעניין החכם. תיכף ניגש איש בעל שיער שיבה והציג את עצמו. "כמה זה רבע מעשרים?" שאל. "חמשה" ענו כולם כאחד. "אם כן, חמשה סוסים מהשיירה הם שלך", פסק. חמשה סוסים הועברו במקום אליו. עוד שלב בחזונו של המנוח - התגשם. "נשאר לנו חמשה סוסים. כמה זה חמישית מעשרים?", שאל החכם.

ההשפעה והנתינה האין סופיים, הבורא.

ולסיום, המשורר ג'ובראן חליל ג'ובראן
(1883-1931) **כתב:** "טוב לתת כשנשאלים, אך טוב יותר לתת מבלי להישאל - לתת מתוך הבנה."
הסופרת אסתר קל כתבה: "לתת כמו הפרחים, מפיצים ריח לכולם: בלי חשבונות, בלי תמורה, סתם משום שהם פרחים." **הסופר הפדגוג המפורסם יאנוש קורצ'אק**
(1878/9-1942) **ניסח את הדילמות הכרוכות מטבע הדברים בנתינה לשמה כך:** "יש לך - תן. קשה? אני יודע. אבל תן בכל זאת. ללא תרעומת, מכל הלב. זה חשוב. ניסיון - ומי יודע? אולי בשורת הימים שיגיעו (לא כ"כ מהר), כאשר ישתנה האדם (חייבים להאמין), והוא ייהנה יותר לתת מאשר לאגור. פשוט לא יהיה מסוגל לנהוג אחרת. בינתיים, תעניק משלך, באורך רוח, עד אשר (חייבים להאמין) יחלוק האדם בשמחה את מה שיש לו." **"היועץ טוני רובינס סיכם:**
"מה שנותן משמעות לחיינו זה מה שאנו תורמים, מה שאנו נהפכים, ולא מה שאנו מקבלים מכך."

כאמור, תובנות אלו קבלו הד קודם בפתח פרשתנו.

מסרון

"הנתינה לשמה - ברכה והצלחה"

נר זיכרון

סבא היקר נזר משפחתנו

ר' מאיר דדון זצ"ל

רב בית הכנסת "זיכרון קדושים" בת-ים

סבא יקר! מאז שהסתלקת מאיתנו אשתקד, הרבה ניתן לכתוב עליך, כי כל הטוב שבעולם היה בך. אגדה מסורתית שברוחה הלכת - עולה בראשי עתה. היא מספרת על הכינרת וים המלח שניזונים ממקור מים אחד, נהר הירדן. שרו של ים המוות שאל את האלוקים מדוע מימיו מלוחים ומימיה מתוקים? והוא ענה: "הכינרת, שוקקת חיים בגלל שהיא מקבלת את המים ומעבירה אותו הלאה, לאחרים. אבל אתה לא נותן. צידך השני, סגור. לכן, לא גודל בך כלום."

סבא אהוב! אתה שנתת מכל הלב, במתיקות, בשמחה ובטבעיות - מגלם את האלמוות, אלו החיים הנצחיים. דמותך המאירה תהיה חקוקה בליבנו, לעד.

הנותנים כדי לקבל. ב. האידיאלים, שמעניקים ללא תמורה. הפתיח עוסק בראשיתו באותם אנשים בעלי עניין אישי המעוניינים להפיק מן תרומתם רווח כזה או אחר, אליהם פונה האל בצורה ערטילאית חסרת עומק: **"ויקחו לי תרומה"**, שהם מעצמם, יקחו עבורי את תרומתם, בצורה עצמאית, נטולת בקשה אישית. לכן, נאמר: **"ויקחו"**, למרות שתרומה אמורים לתת? כי **"ויקחו"** הוא מלשון 'מקח' וממכר. אכן, דפוס התנהגות ענייני זה מזכיר התנהלות פיננסית קלאסית המבוססת על אינטרסים לכלליים מובהקים. מטרתם המוצהרת היא הענקת תועלת והנאה כלפי שני הצדדים, הנותן והמקבל. יוצא כי נותן התרומה, הוא בעצם גם לוקח. בנוסף, על הגבאים ללכת עד ביתו ולהפעיל עליו מסע שתדלנות שיטיב לקלוע אל מערכת השיקולים הפרטית שלו, לכן נאמר: **"ויקחו"**, כשהכוונה על הגזברים האחראים. כמו כן הנותן מקבל פה אזכור כללי חסר עומק וייחודיות, **"ויקחו"**.

מיד אחרי כן מופיעה פניה אינטימית יותר: **"מאת כל איש"**, מאותו אדם חשוב ורם מעלה [**"איש"** הוא תואר כבוד עבור אדם בעל חשיבות ויוקרה השווה (מסכת יומא א, ג): **"איש כהן גדול"**]. זוהי נקודה אנושית שנרמזה אף היא בתואר **"איש"**, נקודה דומיננטית של **"אשר ידבנו לבו"**, מקור הרגשות ההומניות והרצונות הנקיים ביותר, הלב החם והרגיש הביא אותו לסיטואציה אופטימאלית, לתת מאונו ומהונו עבור המשכן בצורה טבעית, נתינה טהורה לשם נתינה, ללא תמורה כזאת או אחרת, ממנו **"תקחו את תרומתי"**, אף כאן הפרשנות מקבלת שני היבטים. א. ברמה האישית, איש יקר ערך כזה הבא מרצונו החופשי ומפציר בממונים: **"תקחו את תרומתי"**, משקף בכך את מהותו הערכית. ב. ברמה המעשית, הוא זוכה לנימה אישית מחמיאה בכל קנה מידה. האלוקים מגדיר את נדבתו ספציפית **"תרומתי"**, צורה המדגישה את פסגת רום האידיאל.

אם נעמיק מעט, נגלה כי המניעים שמסתתרים מאחורי שתי תפיסות קוטביות - אלו שני המוקדים המרכזיים שקיימים בנו, המוח והלב. גישת המוח היא רציונאלית ושיפוטית. בקור רוחו וחשיבתו, מבצע מנגנון המוח סלקציה קפדנית איזה טובת הנאה ממשית תגיע בעקבות הנתינה, אם בכלל? לעומתו, הלב האמוציונאלי התוסס והמבעבע דוחף את האדם לתת מן האנרגיות שלו לאחרים ללא תמורה, כמו המעיין הפורץ מעמקי האדמה ומעניק את מימיו בחינם לכל דורש, בלי חשבונות צרי אופקים כאלה ואחרים.

בדבריה המאלפים הללו - מפקידה החכמה העליונה בידינו את המתכון לחיים טובים, כאלה הרחוקים מכל שמץ של אכזבה וצער. שכן, אחד כזה היוזם נתינה לשמה, מכל הלב, יזכה לכל הטוב שבעולם בזכות אותו רגש טהור שבו המגשר אותו (**"רגש"** אותיות **גֶּשֶׁר**). מנגד, **"שכל"** הוא אותיות **"שָׁל"** ("שָׁל" שירות אל מקור

לתגובות: bethasheem@gmail.com מעוניינים ליישם את הדברים בחיי היומיום כמפתח לחיים טובים? 3 טיפים מחכים במיוחד עבורכם באתר "ערכים". גם בפייסבוק, רוצים לקבל את העלון ישירות אל תיבת האימייל שלכם? הגישו בקשה לכתובת הנ"ל והעלון כבר בדרך אליכם

בברכת "שבת שלום ומבורך" לכל הקוראים היקרים מאת העורך וכותב המאמרים - יונתן דדון

העלון מוקדש להצלחה בתורה ויראת שמים ולכל העניינים ברוחניות ובגשמיות של הילדים היקרים והנעימים חיים וויטאל וניתאי בני אילנית